

SPK Karar Organı'nın i-SPK.35.B.1 (19/09/2024 tarih ve 1484) sayılı İlke Kararı:

7518 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un yürürlüğü ile birlikte 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'na eklenen Geçici 11 inci madde uyarınca yayımlanan 02.07.2024 tarihli duyurumuz kapsamında Kurulumuza yapılan başvurularda müşteri nakitlerinin alınması ve saklanması farklı uygulama örneklerinin bulunduğu, müşteri emirlerinin çeşitli sosyal medya uygulamaları üzerinden de alındığı, ilgili mevzuat kapsamında ülkemizdeki diğer düzenleyici kurum ve kuruluşların yetki ve düzenleme alanına giren konularda yürütülen faaliyetler kapsamında kripto varlıkların listelenmesinin planlandığı, bazı varlıkların Kanun kapsamındaki yerinin listeleme esasları bakımından belirlenmesi gerektiği ve platformların reklam, ilan, duyuru ve kampanyaları ile yatırımcıların korunmasına yönelik diğer konularda düzenleme yapma ihtiyacının bulunduğu görülmüştür. Bu kapsamda, geçiş sürecinde sağlıklı bir işleyiş yürütülmesi ve sektörde yaşanma ihtimali olan çeşitli olumsuzlukların önüne geçilebilmesini teminen aşağıdaki ilke ve esaslar belirlenmiştir.

1) Kanun'un 35/C maddesinin altıncı fıkrasında müşterilere ait nakitlerin bankalarda tutulmasının zorunlu olduğu; aynı maddenin yedinci fıkrasında ise müşterilere ait nakit ve kripto varlıkların, kripto varlık hizmet sağlayıcıların mal varlığından ayrı olduğu ve kayıtların da bu hükme uygun olarak tutulması gerektiği düzenlenmiştir. Kanun'un 46 ncı maddesinin yedinci fıkrasında ise, bankalar nezdinde tutulmakta olan müşteri nakitlerinin platform müşterileri için açılacak olan münferit bir hesapta, platformun kendi nakit varlığından ayrı olarak izlenmesinin esas olduğu düzenlenmiştir. Bu kapsamda;

a) Müşteriler adına açılacak olan hesaplar açıkça ilgili platform müşterilerine ait olduğu belirtilecek şekilde tanımlanır ve amacı dışında kullanılamaz.

b) Platform müşterilerinin nakit transferlerinin bankalar veya ilgili mevzuatları uyarınca bu konuda yetkilendirilmiş kuruluşlar aracılığıyla gerçekleştirilmesi zorunludur. Platformlarca müşteri nakitleri elden alınamaz, müşteriye elden teslim edilemez ve platformlar nezdinde herhangi bir şekilde saklanamaz.

2) Müşterilerin tüm emirlerinin, platformların Kurulumuza bildirdikleri kendilerine ait internet siteleri, mobil uygulamaları veya platformun yetkili personeli aracılığıyla platformların kayıtlı telefonları üzerinden alınması esastır. Bunların haricinde veya farklı sosyal medya mecraları (Whatsapp, Telegram vb.) vasıtasıyla müşteri emirleri alınamaz. Emirlerle ilişkin kayıtların güvenli ve doğru bir şekilde tutulması gerekmektedir. Platformlar tarafından;

a) İnternet sitesi veya mobil uygulama aracılığıyla alınan emirlerde tarih, zaman ve emri veren kaynağı gösterecek şekilde gerekli elektronik log kayıtlarının ve elektronik ortamda tutulan verilerin,

b) Telefon ile alınan müşteri emirlerinde ise emirlere ilişkin ses kayıtlarının ve loglarının değiştirilemez ve tahrif edilemez şekilde, dosya bütünlük değerlerinin

zaman damgası ile saklanmasına imkan sağlayacak altyapının kurulması ve ilgili veri ve kayıtların 08.11.2024 tarihinden itibaren bu esaslara uygun olarak tutulması zorunludur.

3) İkinci maddede uygun görülen ortam veya yöntemler dışında, döviz bürosu benzeri yapıda çalışmak suretiyle kripto varlıkların alım satım, ilk satış ya da dağıtım, takas, transfer, bunların gerektirdiği saklama işlemlerini gerçekleştirilmesi veya müşterilerin kripto varlıklarının nakde veya nakdinin kripto varlıklara çevrilmesi vb. işlemlerin düzenli uğraşı, ticari veya mesleki faaliyet olarak icra edilmesi, Kanun'un 99/A ve 109/A maddeleri kapsamında değerlendirilir.

4) Dijital varlıkların temsilini ve sahipliğini kaydetmek için kullanılan, misli olmayan ve benzersiz nitelikteki kripto varlıklar (Nitelikli Fikri Tapu-NFT) ile sadece sanal oyunlarda çeşitli unsurlar oluşturmak ya da temin etmek amacıyla kullanılan kripto varlıklar Kanun'un 35/C maddesinin ikinci fıkrası uyarınca belirlenmesi öngörülen listeleme esasları dışındadır. Bu kapsamda, sadece anılan nitelikteki kripto varlıkların alım-satım, ilk satış ya da dağıtım, takas, transfer ve saklama işlemlerini gerçekleştirenler hakkında Kanun hükümleri uygulanmaz. Kurulun 02.07.2024 tarihli duyurusu kapsamında yayımlanan "Faaliyette Bulunanlar Listesi"nde yer alan platformların bu madde kapsamındaki varlıkları işbu Kurul ilke kararının yayımını takiben işleme konu etmeleri halinde ise buna ilişkin olarak Kurul'a bildirimde bulunmaları gerekmektedir. Bu platformlar tarafından söz konusu varlıkların Kanun kapsamında listelenen varlıklar dışında ayrı bir pazarda işleme konu edilmesi, "Bu pazarda işlem gören varlıklar 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun listelenme esasları dışında olup Sermaye Piyasası Kurulu'nun gözetim ve denetimine tabi değildir." metniyle birlikte, müşteri emirlerinin alındığı ortamlarda (internet sitesi, mobil uygulama vb.) bilgilendirme yapılması ve bu bilgilendirme mesajının yatırımcı tarafından okunduğunun ve anlaşıldığının teyit edilmesi sonrasında emrin alınması gerekmektedir.

5) Asli faaliyeti likidite sağlamak üzere platformlara fiyat vermek ve verilen fiyatlar üzerinden işlem gerçekleştirmek olan ve Kanun'un platform tanımı kapsamına girecek şekilde yatırımcılara harici bir hizmet sunmayan kuruluşlar tarafından yürütülecek faaliyetler Kanun kapsamında bu aşamada platform faaliyeti olarak değerlendirilmemektedir.

6) Doğrudan kullanıcıları arasında kripto varlıkların alım, satım ve takasının yapılmasına imkan sağlayan eşler arası (Peer to Peer-P2P) dijital pazar yerlerinde, kendi adına fakat başkası hesabına işlem yapılmasının düzenli uğraşı, ticari veya mesleki faaliyet olarak icra edilmesi, Kanun'un 99/A maddesi kapsamında izinsiz kripto varlık hizmet sağlayıcılığı faaliyeti olarak değerlendirilebilecektir. Bu faaliyetleri yürütenlerin 08.11.2024 tarihine kadar faaliyetlerini sonlandırmaları gerekir.

7) a) Bilindiği üzere Kanun'un 35/B maddesinin yedinci fıkrasında kurum ve kuruluşların kripto varlıklara ilişkin diğer mevzuattan kaynaklanan görev ve yetkileri saklı tutulmuştur. Anılan hüküm kapsamında Kurulumuz düzenleme alanına girenler

dışındaki kripto varlıklarla ilgili yürütülen her türlü faaliyet bakımından 7518 sayılı Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, mer'î mevzuatta herhangi bir değişiklik getirmemiştir. Mer'î mevzuattan kaynaklanan her türlü yükümlülük ve yaptırım halen geçerliliğini korumakta olup, yürütülen faaliyetlerde kripto varlıkların bir araç olarak kullanılması mevzuatta öngörülen yükümlülük ve yaptırımlar bakımından herhangi bir farklılık ortaya çıkarmamaktadır. Dolayısıyla ilgili mevzuat çerçevesinde ülkemizdeki diğer kurum ve kuruluşların yetki ve düzenleme alanına giren konular (emtia, gayrimenkul vb.) kapsamındaki faaliyetlerin, kullanılan aracın kripto varlık olup olmadığına bakılmaksızın bu kurum ve kuruluşların düzenlemelerine uygun olarak yürütülmesi gerekmekte olup, bu hükme uygun olmayan kripto varlıklar platformlarda listelenemez.

b) (a) bendinde açıklanan hususlar sermaye piyasası mevzuatı bakımından da geçerli olup, kripto varlıkların saklama altyapısının ve rezerv kanıt mekanizmalarının henüz işler hale gelmediği dikkate alınarak; Kanun'un 13 üncü maddesi uyarınca sermaye piyasası araçlarının kripto varlık olarak ihracına yönelik Kurulca düzenleme yapılmadan önce, Kanun'un 3 üncü maddesinde tanımlanan sermaye piyasası araçları ve sermaye piyasası araçları ile ilişkili olarak değeri belirlenen endeksler, çeşitli varlık gruplarının (kripto varlıklar dahil) bir araya getirildikleri sepetler, kıymetli madenler ile VII-128.3 sayılı Varantlar ve Yatırım Kuruluşları Sertifikaları Tebliği'nde düzenlenen dayanak varlıklara dayalı olarak kripto varlık ihraç edilemez ve platformlarda listelenemez.

c) (a) ve (b) bentleri kapsamında olup, halihazırda listelenmiş olan kripto varlıklarla ilgili olarak platformlarca yeni satış ve dağıtım yapılamaz. Satış ve dağıtım yapılmış olan varlıkların müşteri talepleri çerçevesinde nakde dönüştürülmesine veya müşteriler arasında transfer edilmesine izin verilir.

8) Platformların sunmaya yetkili oldukları hizmetler ile ilişkili olarak; her türlü yazılı basın, internet, telefon, radyo, televizyon, sinema gibi iletişim kanalları ile açık hava, basılı materyal gibi her türlü yazılı, görsel ve elektronik iletişim araç ve ortamları ile yapılacak yayın, ilan, reklam ve duyuruda objektif olmaları gerekir. Platformlar yalan, yanlış veya yanıltıcı bilgilere dayalı ve müşterilerin tecrübe veya bilgi noksanlıklarını istismar edici yayın, ilan, duyuru ve reklam yapamazlar, diğer yazılı ve sözlü açıklamalarda bulunamazlar. Platformlar ayrıca yayın, ilan, duyuru ve reklamlarında mevzuatın imkân verdiği haller hariç olmak üzere mutlak getiri ve/veya zarara karşı garanti taahhüdünde bulunamazlar.

9) Platformlar tarafından yürütülmekte olan promosyon kampanyalarına ilişkin olarak;

a) Müşterilerine belirli bir getiri vaadi içeren veya bir veya birden fazla kripto varlığa yatırım yapılmasına yönlendiren nitelikte,

b) Herhangi bir yöntemle platforma müşteri kazandıran kişilere veya kazandırdıkları müşterilere, herhangi bir menfaat veya faydanın sağlandığı promosyon kampanyaları düzenlenemez. Bu nitelikteki kampanyalar, işbu Karar tarihini müteakip yatırımcı mağduriyeti yaratmayacak şekilde 15 gün içerisinde sonlandırılır.

10) Platformlardan Merkezi Kayıt Kuruluşu AŞ'ye (MKK) veri transferi yapılmasına yönelik olarak; platformların MKK tarafından belirlenecek teknik altyapıyla ilgili gereklilikleri sağlayarak MKK'nın öngöreceği şekil ve takvim çerçevesinde sistem entegrasyonu yapmaları gerekir.

11) Platformlar tarafından müşterilerine karşı taraf oldukları işlemlerde, platformların cüzdanlarında var olan kripto varlıklar kadar satış yapılması esastır. Müşterilerin birbiriyle eşleşen işlemlerinde de işleme konu kripto varlıkların ilgili hesaplarda bulunmasına ve ilgili taraflara transferinin gerçekleşmesine ilişkin sorumluluk platformlardadır. Platformlar, müşteriye ait kripto varlıklar ve nakit üzerinde kendileri veya üçüncü şahıslar lehine herhangi bir tasarrufta bulunamaz. Platformlar tarafından, ödünç kripto varlık işlemleri, müşteriye kredi verilmesi sonucunu doğuracak işlemler ile kaldıraçlı işlemler yapılamaz. Bu madde kapsamındaki açık pozisyon ve işlemlerin, müşteri mağduriyeti yaratmayacak şekilde ve uygun bir geçiş süreci çerçevesinde kapatılması gerekir.

12) Kripto varlıkların müşterilerin kendi cüzdanlarında saklanmaması halinde, platformlar nezdindeki kayıtlarda müşteri hesaplarında yer alan kripto varlıkların saklandığı cüzdanların anahtarlarına ilişkin kontrolün, en geç 08.11.2024 tarihine kadar platformlarda olması gerekir. Bu hükme aykırı uygulamalar Kanunun 110/A maddesi kapsamında değerlendirilir.